

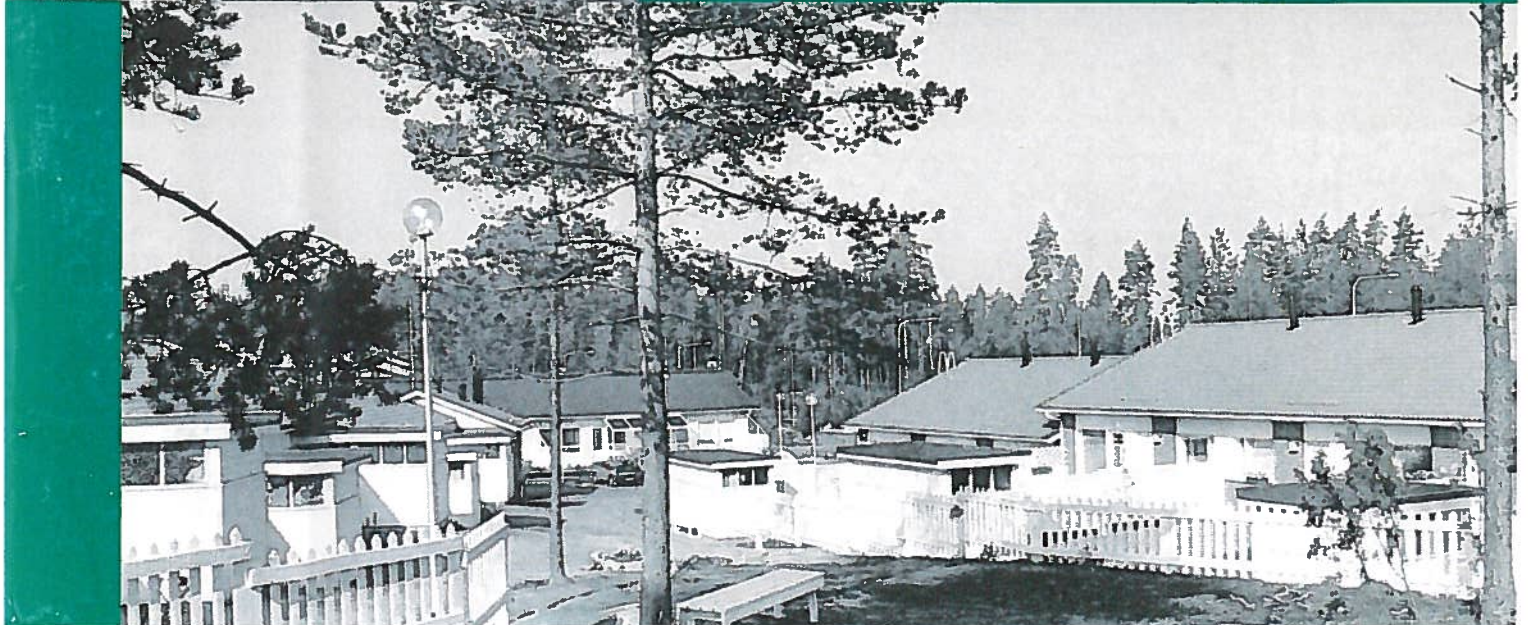
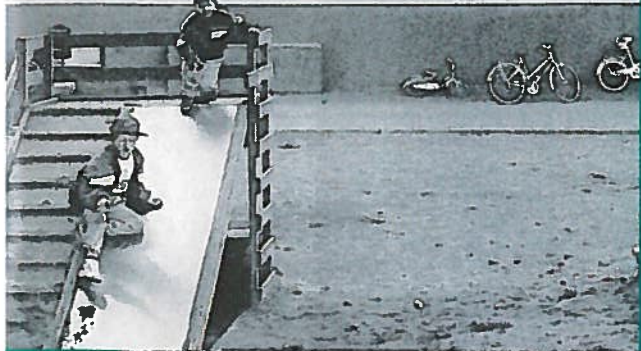
JAANA ALAJOKI

T

ampereen

Vuokratalosäätio

25-vuotta

JAANA ALAJOKI

T
ampereen
Vuokratulosäätiö
25-vuotta

ISBN: 952-90-6505-1

ULKOASU JA TAITTO: AINO MYLLYLUOMA

PAINO: KANGASALAN KIRJAPAINO 1995, KANGASALA

SISÄLLYSLUETTELO

Lukijalle	7
Kaupunginhallitus asettaa toimikunnan	13
Samat miehet kolmessa kokoonpanossa	15
Ensimmäinen talo harjaan pikavauhtia	17
Tampereen Vuokratalosäätiö perustetaan	19
Politiikan pyörteissä	21
Kiivaan rakentamisen vuodet	23
Lähiörakentamisesta rivitaloihin	23
Kiistelty ja kiitelty Hervanta	27
Yhteiskunnalliset muutokset heijastuvat säätiöön	30
Nuijatien valtaus	31
Parikymmentä vuotta tamperelaisen rakentamisen aitiopaikalla	33
1990-luku toi asukasdemokratian	36
Laki on lisännyt vuokra-asumisen arvostusta	37
Säätiö asukkaita varten	38
25-vuotta Viron törmässä	38
Perusparannus sulkee ympyrän	39
Ensimmäisten joukossa Kaukajärvelle	40
Hallitukset ja johtokunnat	42
Säännöt	44
Lähdeluettelo	48
Viitteet	49

Lukijalle

Tampereen Vuokratalosäätiön 25-vuotishistoriikki on nyt valmis. Ajatus historiikin kirjoittamisesta syntyi säätiön 20-vuotisillallisten yhteydessä, jolloin säätiön työssä ja kehittämisessä mukana olleet henkilöt palauttelivat mieleen säätiön alkuaikojen tapahtumia.

Tilaisuus historiikin kirjoittamiseen on ollut oivallinen; vuosia säätiön historiassa on kulunut jo sukupolven verran, kaupungistumisen rajut vuodet ovat ohi ja, mikä tärkeintä, kaikki tärkeät persoonat, jotka ovat olleet käynnistämässä ja rakentamassa säätiötä, ovat yhä keskuudessamme hyvissä voimin.

Historiikin tarkoitus on omalta pieneltä osaltaan kertoa miten Tampere-nimisessä suomalaisessa kaupungissa on sosiaalinen asuntotuotanto haluttu järjestää.

Kertomistavaksi ei ole kuitenkaan valittu tilastoja ja tilinpäätöksiä vaan ihmisiä, toimijoita, jotka omalla persoonallaan ja voimallaan ovat ratkaisseet eteen tulevat ongelmat ja rakentaneet säätiön. Asiakirjat säilyvät, ihmiset ja heidän ratkaisunsa ovat ainutkertaisia.

Säätiön toiminta-aika sattuu lähes samanaikaisesti voimakkaan vuokrasääntelyn aikaan. Valtiollisen vuokra-asuntopolitiikan tarkoituksena oli tuottaa turvallisia, kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja korvaamaan markkinoilta poistuvia yksityisiä vuokra-asuntoja.

Nyt vuokrasääntelyn loputtua asuntomarkkinoilla ollaan uuden tilanteen edessä. Omistus- ja vuokra-asunnot kilpailevat keskenään asiakkaista. Aravavuokranantajienkin keskinäinen kilpailu alkaa olla yleistä.

Yleishyödyllisen yhteisönkin, kuten Tampereen Vuokratalosäätien , menestymisen tehtävässään ratkaisee tulevaisuudessa säätien tuotteen, asuntopalveluiden, kilpailukykyisyys. Säätiön kilpailukyvyn ylläpitäminen vaatii tulevina vuosina entistä voimakkaampaa panostusta peruskorjaukseen, uustuotannon ohjaukseen, pääomarakenteen tervehdyttämiseen ja rahoitusehtojen parantamiseen.

Tärkeintä on kuitenkin se, että asuntojen tuotanto- ja ylläpitotapa pystytään muuttamaan tuotantokeskeisestä järjestelmästä asiakas- eli asukaslähtöiseksi.

Tässä yhteydessä haluan esittää parhaimmat kiitokseni säätien pitkäaikaisille puheenjohtajille, kiinteistöpäällikkö Pentti Liljalle ja laamanni Reko Vilppaalle sekä varapuheenjohtaja laamanni Pentti Suojaselle. Heidän työnsä on ollut ratkaiseva sekä säätien rakentamisessa että tämän historiikin kirjoittamisessa.

Lisäksi haluan kiittää kaikkia niitä säätien asukkaita ja työntekijöitä sekä muita henkilöitä, jotka ovat kertoneet muisteluksiaan tätä historiikka varten. Samalla kiitän myös filosofian maisteri Jaana Alajokea, joka on saattanut säätien tähän astisen historian yksiin kansiin.

Tampereella 5.5.1995

Ahto Aunela

toiminnanjohtaja

Viihtyisä asuminen syntyy monesta. Meerin ruusut.

Tampere on aina ollut toiminnan kaupunki. Aina kun täällä on alettu rakentaa tai suunnitella jotakin uutta, niin työ on tehty ripeästi ja mielummin vähän reilummalla muotilla kuin muualla. Määritelmä tamperelaisesta toimeliaisuudesta sopii etenkin sodan jälkeisiin jälleenrakennusvuosiin ja sitä seuranneeseen aikaan aina 1970-luvulle asti.

Tampereella on vahva perintö kunnallisen ja etenkin puolikunnallisen rakentamisen alalta jo 1920-luvulta alkaen. Tehdaskaupungin väki tarvitsi tuolloin kipeästi uusia asuntoja. Tampereen kaupunginvaltuusto asetti vuonna 1920 sosiaalilautakunnan "kunnallisten työväen- ja asumusasiain sekä vähävaraisia kuntalaisia koskevien sosiaalisten kysymysten käsittelyä varten."

Lautakunta esitti puolikunnallisen asuntotuotannon aloittamista valtuustolle ensimmäisen kerran vuonna 1924. Neljää vuotta myöhemmin Tampereen kaupungin rakennusyhtiö aloitti kaupungin ensimmäisen puolikunnallisen asuintalon rakentamisen Pyynikille. Tämä asuntojen tuotantotapa perustui ajatukseen, että kaupunki rakennuttaisi asunto-osakeyhtiön, jonka asukkaat lunastaisivat vähitellen omistukseensa.¹

Vilkkain puolikunnallisen asuntotuotannon kausi ajoittuu Tampereella vuosien 1929 ja 1954 välille, sotavuosien väliaikaisesti hiljentäessä rakennustoimintaa. Näiden 25 vuoden aikana Tampereelle rakennettiin reilut 1000 uutta puolikunnallista asuinhuoneistoa, suurin osa Kalevan kaupunginosaan.²

1940-luvulta lähtien tamperelaisten asuntopulaa helpottivat puolikunnallisen asuntojen tuottajina ja rakentajina sosiaaliset asuntotuotantoyhtymät, joissa olivat mukana rakennusalan liikkeet, rakentajat ja teollisuuslaitokset. Tällaisia yhtymiä Tampereella olivat Tampereen Sosiaalinen asuntotuotanto Oy eli TASA OY ja Asuntokeskuskunta Tampereen HAKA, jotka yhteistyössä valtion ja kaupungin kanssa hankkivat asunnontarvitsijoille kohtuullisin ehdoin viihtyisiä ja tarkoituksenmukaisia asuinhuoneistoja ja omakotitaloja.³

1950-luvulla Tampereella rakennettiin puolikunnallisten asuntojen lisäksi kunnallisia vuokrataloja. Nekalaan valmistui vuonna 1952 asuinhuoneistot 32 perheelle ja vuotta aiemmin kunnallinen asuntotuotantoryhmä oli alkanut rakentaa kolmea kolmikerroksista asuintaloa Härmälään kaupunkilaisten vuokrattavaksi.⁴

Puolikunnallinen asuinrakentaminen tyrehtyi julkisen asuntorahoituksen uudelleenjärjestelyn jälkeen vuonna 1966. Asuntohallitus ja aravajärjestelmä suosivat asuntosäästämistä ja asuntohallitus etsi uusia malleja sosiaalisen asuntotuotannon aloittamiseksi. Puolikunnallisen asuntotuotannon loppuminen ja riittämätön kunnallinen asuntotuotanto lisäsivät 1960-luvun puolivälissä tamperelaisten asuntopulaa.

Samaan aikaan ajoittuva vilkas maaltamuutto kaupunkiin työn ja toimeentulon perässä sai aikaan sen, että Tampereella alettiin rakentaa enenevässä määrin uusia asuntoja. Sekä kunnallinen että omistus-asuntotuotanto saivat rinnalleen uusia asuntotuotantomuotoja.⁵

Tammerkoski kirjoitti lokakuussa vuonna 1969:

TAMPEREEN KAUPUNKI RAKENTAA VUOKRA-ASUNTOJA TEHOSTETULLA VAUHDILLA

“Tampereen kaupungin sosiaalinen asuntorakennustoiminta on viime vuosina suuntautunut kokonaan uusille urille. Aiemmasta ns. koko- tai puolikunnallisesta rakennustoiminnasta on luovuttu. Sen sijaan on ryhdytty rakentamaan vähävaraisille, suurperheisille tai muuten sosiaalisen tuen tarpeessa oleville vuokra-asuntoja kiinteistöyhtiöiden puitteissa. Nämä yhtiöt ovat kaupungin määrättävissä.”

Ensimmäinen kiinteistöyhtiöajatuksen pohjalta toteutettu rakennussuunnitelma Tampereella oli vuonna 1963 valmistunut 288 huoneiston kiinteistöyhtiö Kalevan Sampo. Toinen kiinteistöyhtiöyritys laitettiin alulle vuotta myöhemmin. Tesomajärven kiinteistöyhtiön rakennuttamana Tesomalle valmistui vuosina 1964-1967 252 perheasuntoa.⁶

Tampereen Vuokratalosäitiön ensimmäiset talot Virontörmäkadulla edustavat tyyliltään myöhäistä funktionalismia.

Kaupunginhallitus asettaa toimikunnan

Tampereen idearikkaan kaupunginjohtaja Erkki Lindforsin mielestä kaupungin oli osallistuttava Tampereen asuntotuotantoon ja otettava huolekseen etenkin ns. sosiaalinen asuntotuotanto. Mutta millä tavoin? Se ei ollut Lindforsilla vielä selvillä kun hän sai vieraakseen keväällä 1965 samaa asiaa pohtineiden miesten ryhmän. Kaj Dunder, Erkki Keskinen, Pekka Terho, Jorma Sopanen ja Pentti Lilja heittivät ensi kertaa ilmoille ajatuksen kaupungin osakeyhtiömuotoisen vuokra-asuntotuotannon aloittamisesta.⁷

Kaupunginjohtaja totesi miesten idean hyväksi ja vei asian tuttuun tapansa vitkastelematta kaupunginhallituksen esityslistalle. Rakentamisen aloittaminen vaati suunnittelua ja Lindfors päätti perustaa toimikunnan, jonka tehtäväksi vuokratalojen rakentaminen kaupunkiin annettaisiin. Nyt tarvitsi enää löytää sopivat ja pätevät henkilöt tätä vaativaa hanketta toteuttamaan.

Elettiin siis vuotta 1965 kun teknikko Pentti Liljan puhelin sähkölaitoksella soi. Langan toisessa päässä oli Erkki Lindfors, joka kutsui Liljan luokseen. Oli kuulemma vähän asiaa.

Lilja noudatti kutsua ja istui kaupunginjohtajan huoneessa sovittuna aikana. Lindfors ehdotti Liljalle, että tämä ottaisi tehtäväkseen vuokratalojen rakentamisen kaupunkiin.

- Enpä oikein tiedä..., vastasi Lilja yllättyneenä Lindforsin ehdotuksesta.

- No, tässä sitä olisi sinulle hommaa, sanoi kaupunginjohtaja.

- Ja jos minä olisin siinä sinun penkilläsi, niin ottaisin työn vastaan, lopetti Lindfors puheensa.

Harkittuaan kaupunginjohtajan tarjousta Pentti Lilja otti toimikunnan puheenjohtajan tehtävän vastaan ja asia hyväksyttiin virallisesti kaupunginhallituksen kokouksessa 23.8.1965, Lindforsin esitellessä asian:

“Tesomajärven kiinteistöyhtiön alkuperäiseen suunnitelmaan kuului, että yhtiön rakennushanke toteutetaan neljässä vuodessa, joka näyttää toteutuvan. Koska kaupungin on kiinteistöyhtiön pohjalta jatkettava vuokra-asuntojen hankintaa lähinnä vähävaraisille lapsiperheille, olisi riittävän ajoissa asetettava toimikunta, jonka tehtäväksi tulisi hankkeen tarkempi kehittäminen mm. rakennuskohteen sijaintipaikan, rakennusohjelman, yhtiömuodon jne. osalta.”

Kaupunginhallitus asetti kaupunginjohtajan esityksestä toimikunnan tutkimaan kaupungin vuokratalojen rakentamista vähävaraisille lapsiperheille. Tampere oli aikaansa edellä. Sosiaalinen asuntotuotanto yleistyi muualla Suomessa vasta vuoden 1976 jälkeen, jolloin alettiin edellyttää rakennusurakoiden kilpailuttamista.⁸

Teknikko Pentti Liljan johtamaan toimikuntaan nimettiin kaupunginhallituksen kokouksessa jäseniksi varatuomari Pentti Suojanen ja piirisihteeriksi Erkki Koskinen sekä sihteeriksi varatuomari Erkki Järvelä.⁹

Toimikunnan ensimmäisiksi tehtäviksi tuli aloittaa uuden vuokratalokohteen suunnittelu. Rakennushankkeen aloittaminen edellytti tietystikin sopivan tontin löytymistä. Kaupungin asemakaava-osastolla ei ollut kuitenkaan osoittaa tonttimaata heti ensimmäisen kädenpuristuksen jälkeen, sillä Tampere rakensi kiivaasti myös yksityisellä sektorilla ja tonttimaasta oli huutava pula. Sopiva tontti kaupungin suunnit-

teilla olevalle uudelle kiinteistöyhtiölle löytyi kuitenkin Kaukajärveltä Vilusenharjun kupeesta.¹⁰

Rakentamissuunnitelmien lisäksi Lilja, Suojanen ja Koskinen saivat suunniteltavakseen myös vuokratalokohteiden hallintoa. Toimikunta esittikin kaupunginhallitukselle, että vuokratalot valmistuttuaan siirretään varta vasten perustetulle kaupungin omistamalle yhtiölle, jonka tehtävänä olisi vastata talojen hallinnosta. Toimikunnan sisällä käytiin keskusteluja myös Helsingissä käytössä olevasta hallintomallista, missä jokainen valmistuva talo muodosti oman itsenäisen yhtiönsä, mutta malli hylättiin liian byrokraatian ja kustannusten pelossa.

Kun kaupunginhallitus hyväksyi kokouksessaan esityksen kiinteistöjen yhtiöpohjaisesta hallintomallista, tarttui kaupunginjohtaja Lindfors jälleen puhelimeen.

Tällä kertaa puhelin soi kaupungin lakimiesosastolla. Puhelimeen vastasi silloinen apulaiskaupunginlakimies Reko Vilpas.

- Viittiks tulla tänne, sanoi Lindfors.

Vilpas teki työtä käskettyä ja kiipesi hetkeä myöhemmin vanhan virastotalon portaita paria kerrosta ylös päin Lindforsin puheille.

- Me ollaan aateltu perustaa kaupungille vuokrataloyhtiö ja sille tarttis tehrä säännöt. Tekisitkö?

- No, jos te olette kerran sellaista suunnitelleet, niin mikäs siinä. Milloinkahan sääntöjen pitäisi olla valmiina?

- Ei niillä nyt vielä ole mitään kiirettä. Saisitko ne valmiiksi yhteen mennessä?

Kello kävi tuolloin aamu kymmentä.

Reko Vilpas sai kuin saikin säännöt valmiiksi ajallaan ja Tampereen Vuokratalosäätiön eräänlainen emoyhtiö Vilusen Rinne Oy saatiin perustetuksi. Uuden vuokrataloyhtiön yhtiöjärjestys vahvistettiin 14.8.1967. Kaupparekisteriin yhtiö kirjattiin kuukautta myöhemmin, 21.9.1967.¹¹

Samat miehet kolmessa kokoonpanossa

Kaupunginhallituksen elokuussa 1965 asettama toimikunta oli saanut kolmea vuotta myöhemmin työnsä valmiiksi. Toimikunta, jonka tehtäväksi oli annettu tutkia vuokratalojen rakentamista vähävaraisille perheille oli tehnyt suunnitelmansa ja luonut mallin, jonka pohjalta kau-

pungin vuokratalotuotanto voitaisiin aloittaa. Nyt oli rakentamisen aika. Toimikunnan nimi muutettiin Tampereen kaupungin vuokratalojen rakennustoimikunnaksi ja sen ensimmäisessä kokouksessa 23.8.1968 kokouspöydän ääressä istuivat puheenjohtajana Pentti Lilja ja vanhana jäsenenä Pentti Suojanen. Heidän lisäksi viisijäsenisessä toimikunnassa olivat mukana pankinjohtaja Pekka Terho varapuheenjohtajana sekä jäsenenä oikeusneuvosmies Reko Vilpas ja järjestösihteeriksi Taavi Lintunen. Sihteeriksi toimikunnalle nimettiin Pentti Järvelä kaupungin lakimiesosastolta. Samainen toimikunta hoiti myös Vilusen Rinteen hallituksen tehtäviä.¹²

VUOKRALLE TARJOTAAN

TAMPEREEN KAUPUNKI
VUOKRAHUONEISTOJEN JAKO

Tontille N:o 1/5849/Kaukajärvi rakennettava vuokratalo, joka käsittää yhden 9-kerroksisen rakennuksen, valmistuu laskelmien mukaan toukokuun alkuun 1969 mennessä. Rakennus sijaitsee Kaukajärvellä Muinaishaudankatu 1 ja sisältää seuraavanlaisia huoneistoja:

- 18 kpl 2 h + k 50,5 m²
- 18 kpl 2 h + k 55,0 m²
- 18 kpl 3 h + k 78,5 m²

Talossa on tavanmukaiset varusteet, myös kylpyhuoneet. 55,0 m²:n ja 78,5 m²:n huoneistoissa on sisäänvedetyt parvekkeet ja 78,5 m²:n huoneistoissa lisäksi vaatehuone. Huoneistoista perittävät vuokrat määräytyvät asuntohallituksen vahvistamien perusteiden mukaan.

Valmistuvat asunnot ovat varsinaisia perheasuntoja ja ne on tarkoitettu etupäässä asumistukeen oikeutetuille monilapsisille perheille sekä invalideille ja nuorille pareille. Suosituksen mukaan pyritään asuntoja jaettaessa ottamaan huomioon myös sotaveteraanit.

Asuntohallituksen vahvistamia hakemuslomakkeita on saatavana Tampereen kaupungin keskusvirastotalon palveluskeskuksesta, Puutarhakatu 6, I kerroksesta, 3. 2. 1969 alkaen päivittäin virka-aikana. Huoneistojen pohjapiirrokset ovat samassa paikassa nähtävänä. Hakemuslomakkeita jaettaessa peritään korvauksen 1 mk.

Hakemuslomakkeet liiteltäen, invalidien osalta myös lääkärin todistuksineen, on palautettava tai toimitettava postitse viimeistään 18. 2. 1969 edellämainittuun paikkaan.

RAKENNUSTOIMIKUNTA

Muinaishaudankadun ensimmäinen vuokratalo valmistui etujassa.
Rakennustoimikunta haki uuteen taloon vuokralaisia lehti-ilmoituksella.

Tampereen kaupungin vuokratalojen rakennustoimikunta sai tehtäväkseen varsinaisten rakennuttajatehtävien lisäksi yhteydenpidon asuntohallitukseen ja rahalaitoksiin. Toimikunta huolehti myös valmistuvien ja vastavalmistuneiden vuokratalojen hallinnon järjestämisestä.¹³

Ensimmäinen talo harjaan pikavauhtia

Rakennustoimikunnan paperityöt alkoivat saada konkreettisia muotoja kun Kaukajärveltä Vilusen Rinne Oy:lle varatulle tontille alkoi nousta seitsenkerroksinen vuokratalo. Keskisen rakennusliikettä, joka oli saanut talon rakentaakseen ei voinut syyttää ainakaan hidastelusta, sillä asuntohallitus antoi luvan talon rakentamiselle kesäkuussa 1968 ja Muinaishaudankadun varteen nousseen kerrostalon harjakaisia juhliittiin jo joulukuun alussa. Etuajassa valmistuvaan vuokrataloon haettiin vuokralaisia lehti-ilmoituksella 1.2.1969.¹⁴

Hakemuksia saapui Tampereen kaupungin virastotalon palvelukukseen määräaikaan mennessä 409 kappaletta. Hakijoita oli siis lähes kahdeksan kertaa enemmän kuin mitä vapaita huoneistoja oli tarjolla. Vilusen Rinteen isännöitsijä Olavi Korpela esitteli hakemukset kiinteistölautakunnalle, jonka tehtävänä oli valita uuden vuokratalon ensimmäiset asukkaat.¹⁵

Samaan aikaan Vilusen Rinteen ensimmäisen vuokratalon kanssa Tampereella oli vireillä vuokratalotuotantoa myös kaupungin länsi- ja eteläpuolella. Ikurissa Virontörmänkatu 4:n kohdalla olivat Asuntokeskuskunta HAKA:n kaivinkoneet ja nosturit keväällä 1969 täydessä työssä. Tontille rakennettiin kolmen kerrostalon ryhmää, johon valmistui asunnot 111 perheelle. Virontörmänkatu 4:n harjakaisia vietettiin toukokuussa 1969 Voiman alaravintolassa Vilusen Rinteen harjakaisten taapaan.

Vuokratalojen rakennustoimikunalla oli suunnitteilla rakennuttaa Tampereen eteläpuolelle Peltolammin Säästäjänkadulle myös kolme vuokrakerrostaloa, mutta asuntohallitukseen hyväksyttäväksi lähetetyt suunnitelmat kaatuivat ilmailuviranomaisten vastustukseen. Heidän mielestään Säästäjänkadulle suunnitellut talot sijaitsivat liian lähellä Härmälän lentokenttää. Niinpä Etelä-Tampereen ensimmäiset vuokratalot rakennettiin Multisiltaan osoitteeseen Multiojankatu 4.¹⁶

Vilusen Rinne Oy:n ensimmäisiä taloja Kaukajärvellä.

Rakennusliike Mattinen & Niemelä ennätti saada vielä vuoden 1969 puolella valmiiksi Multisiltaan kodin 75 perheelle. Tampereen kaupungin vuokratalotuotanto oli lähtenyt käyntiin vauhdilla ja uusia vuokrataloja rakennettiin tarpeeseen. Vuonna 1969 valmistuneisiin 240 asuntoon oli hakijoita yli 600.¹⁷

Vuokratalojen rakennustyön ohella vuokratalojen rakentamistoimikunnan oli kyettävä löytämään toimiva ratkaisu rakenteilla olevien talojen hallintomalliksi. Osakeyhtiömuoto ei ollut paras vaihtoehto yleishyödylliseen ja sosiaaliseen toimintaan perustuvalle rakentamiselle. Tampereen kaupunginhallitus antoi kokouksessaan 8.9.1969 kaupungin lakimiesosastolle tehtäväksi laatia ehdotus yhtiöjärjestyksen muuttamisesta. Kaupunginhallitus hyväksyi 24.11.1969 äänestyksen jälkeen lakimiesosaston ehdotuksen kaupungin rakentamien vuokratalojen hallinnon järjestämisestä säätiöpohjalta. Kaupunginhallituksen vasemmistovähemmistön ehdottaessa, että vuokratalojen hallinto annettaisiin Kaupungin oman kiinteistöosaston hoidettavaksi. Äänet lakimiesosaston ehdotuksen hyväksi olivat kuitenkin selvät 12-2 säätiön puolesta.

Kaupunginhallitus esitti 17.12.1969 kokoontuneelle kaupunginvaltuustolle että kaupunki perustaisi Tampereen Vuokratalosäätiö nimisen säätiön huolehtimaan kaupungin rakentamien vuokratalojen hallinnosta.¹⁸

Tampereen Vuokratalosäätiö perustetaan

Kysymys vuokratalojen hallintomallista oli järjestettävä pikaisesti. Vuokratalojen rakennustoimikunnan työ alkoi näkyä ja vuoden 1969 loppuun mennessä kaupunkiin oli valmistumassa liki 300 uutta vuokra-asuntoa. Osakeyhtiömuoto Vilusen Rinteen tapaan oli epäedullinen hallintomalli, sillä osakeyhtiölle ei myönnetty tulo- ja omaisuusverolain 10 §:n mahdollistamaa verovapautta valtion verosta, johon yleishyödyllinen yhtymä oli yleensä oikeutettu. Kaupungin lakimiesosasto esitti kirjeessään 17.12.1969 kaupunginvaltuustolle, että se perustaisi Tampereen Vuokratalosäätiö nimisen säätiön, joka hallitsisi vuokra-oikeuden nojalla kaupungin omistamia tontteja sekä omistaisi Tampereen

kaupungin toimesta rakennetut asuinrakennukset.

Kaupungin lakimiesosasto ehdotti, että aiemmin perustettu Vilusen Rinne Oy säilytettäisiin ennallaan itsenäisenä kiinteistöosakeyhtiönä, sillä yhtiön siirtäminen säätiön omistukseen edellyttäisi, että osakeyhtiön omaisuudesta maksettaisiin kuuden prosentin siirtoleimavero.

Kaupunginvaltuusto jätti asian joulukuussa, ensimmäisellä esittelykerralla pöydälle, mutta hyväksyi säätiön perustamisen ja Tampereen Vuokratalosäätiön säännöt 7.1.1970 pienin muutoksin. Valtuusto edellytti sääntöluonnoksesta poiketen, että se saisi valita neljäksi vuodeksi kerrallaan säätiötä edustavan viisijäsenisen hallituksen. Säätiön sääntöjen 11§:n lisättiin lisäksi kuuluvaksi, että säätiön varsinaisista tilintarkastajista toisen tulee olla joku Tampereen kaupungin reviisoreista.

Tampereen Vuokratalosäätiön perustamisen yhteydessä kaupunki luovutti uudelle säätiölle varoineen ja velkoineen Multisillasta kolme asuintaloa, joiden rakennushankkeiden oma pääoma 897.470 markkaa asetettiin samalla säätiön perustamispääomaksi.

Kaupunginvaltuusto kehoitti samassa kokouspäätöksessään kiinteistöosastoa vuokraamaan mainitut tontit säätiölle.¹⁹

Tampereen kaupunginhallitus allekirjoitti Tampereen Vuokratalosäätiön säädekirjan 29.1.1970 ja oikeusministeriö vahvisti säätiön perustamisen sääntöineen 17.4.1970. (Liite: Tampereen Vuokratalosäätiön säädekirja ja säännöt).

”Tampereen malli” herätti asuntohallituksessa ensin hämmennystä, sillä apulaiskaupunginlakimies Pentti Järvelän muovaamaa vuokra-asuntojen hallintomallia ei ollut muualla käytössä. Toisaalta Tampereen vuokratalotuotanto jo sinälläänkin oli Suomessa jonkinlaista pioneerityötä, vaikka vuokrataloja rakennettiin yleishyödylliseltä pohjalta toki muuallakin.

Tampereen Vuokratalosäätiön toimintamalli oli paitsi uudenlainen myös edullisempi kuin esimerkiksi Helsingissä käytössä ollut organisaatio, jossa jokainen talo muodosti oman yhtiönsä. Tampereen mallissa vuokratalojen yhteishallinto karsi turhaa byrokratiaa ja oli jo siksi edullinen. Suoriin taloudellisiin säästöihin päästiin myös ruohonjuuritasolla talojen yhteisten huolto- ja isännöitsijäjärjestelyiden avulla.²⁰

Tampereen kaupunginvaltuusto nimesi säätiön jäljellä olevaksi toimikaudeksi sen ensimmäiseen hallitukseen järjestelypäällikkö Pentti Liljan, varatuomari Pentti Suojasen järjestösihteeri Taavi Lintusen sekä pankinjohtaja Paavo Marttisen ja oikeusneuvosmies Reko Vilppaan.

Samat miehet tekivät päätöksiä Vilusen Rinne Oy:n hallituksessa ja johtivat vuokratalojen rakentamista kaupungin vuokratalojen rakentamistoimikunnassa. Vuokratalojen rakentamisen keskittäminen samoihin käsiin antoi mahdollisuuden joustavaan ja nopeaan päätöksentekoon. Se oli osoitus myös siitä luottamuksesta, jota vuokratalosäätiön hallituksessa istuvat herrat nauttivat. ²¹

Politiikan pyörteissä

Tampere kärsi 1970-luvun alkupuoliskolla asuntopulasta, jota edes kiihvastahinen vuokratalotuotanto ei kyennyt ratkaisemaan. Vuokrasääntely piti huolen siitä, että yksityisten omistamat huoneistot pysyivät poissa vuokramarkkinoilta eivätkä lieventäneet maalta muuttavan ns. suuren ikäluokan asuntopulaa.

Asunnonhakijoita oli vuokratalosäätiön asuntojonossa aina enemmän kuin mitä vapaita asuntoja oli tarjolla. Tilanne oli omiaan kärjistämään tunteita ja aiheuttamaan tyytymättömyyttä asunnonhakijoiden keskuudessa. Säätiö, joka valitsi asukkaat asuntohallituksen ohjeiden mukaisesti taloihinsa pääsi aina silloin tällöin paikallisten sanomalehtien otsikoihin. Hämeen Yhteistyö julkisti 12.8.1972: "Kaupungin vuokratalot sisärenkaan hallinnassa". Kuukautta myöhemmin Aamulehti kirjoitti: On siinä sellainen rengas, että... Tampere tuottaa asuntoja". Lehti tiivisti osuvasti tyytymättömyyden taustat ja syyt:

"Tampereen kaupungin harjoittamaa vuokra-asuntojen rakennustoimintaa ja asukkaiden valintaa kohtaan tunnettu tyytymättömyys on yleistä. Kun jaettavissa on 377 asuntoa ja hakijoita on liki pari tuhatta, jää suunnilleen 1600 tyytymättömälle vaille asuntoa. Heistä varmasti jokainen olisi omasta mielestään oikeutumpi saamaan asunnon kuin joku, jota on onnестanut."

Vuokratalosäätiöön kohdistuneet syytökset salakähmäisyydestä ja politikoinnista juontavat juurensa vuokratalojen rakennuttamis- ja hallinto-organisaatioon sekä Tampereen tavaramerkiksikin väliin nousseen asevelipolitiikointiin. Rakennuttajan tehtävät "Tampereen mallissa" hoiti Tampereen kaupungin vuokratalojen rakennustoimikunta. Talojen valmistuttua ne siirrettiin Tampereen Vuokratalosäätiön tai Vilusen Rinne Oy:n omistukseen. Näiden kolmen organisaation johdossa olivat samat henkilöt. Talojen rakennuttamis- ja hallintojärjestelyssä ei ole ollut kuitenkaan kyse salajuonista. Hallinnon keskittämässä samoihin käsiin on ollut tarkoituksena hoitaa kaupungin vuokratalotuotanto mahdollisimman joustavasti ja tehokkaasti.²²

Vaikka Tampereen Vuokratalosäätiön hallitus on nimetty poliittisesti valtuustokaudeksi kerrallaan, se on ollut varsin epäpoliittinen toimiessaan. Säätiömuoto on mahdollistanut sen irrottautumisen päivänpolitiikasta eikä kaupungin vuokratalotuotannosta ole kehkeytynyt koskaan ns. poliittista keppihevosta. Säätiö on toteuttanut säädekirjan määrittelemiä tavoitteitaan epäpoliittisesti. Siitä ovat osoituksena myös säätiön hallituksen pöytäkirjat, joihin on kirjattu äärimmäisen harvoin äänestystuloksia. Myös säätiön sääntöihin kirjattu lauseke itsekannattavuuden periaatteesta on vähentänyt politikointia säätiön piirissä. Asian voisi ilmaista kuten Pentti Lilja: "Laiva on kulkenut suoraan poliittisista tuulista ja suhdanteista riippumatta."

Tampereen Vuokratalosäätiön ja Vilusen Rinne Oy:n toimintaa ovat ohjanneet säätiölaki, osakeyhtiölaki sekä asuntotuotantolaki. Tampereen asuntopolitiikan linjaukset on tehty kaupunginhallituksen ja valtuuston kokouksissa. Säätiö on toteuttanut kaupunginvaltuuston yhteisesti hyväksymää asuntopolitiikkaa.²³

Säätiön palveluksessa on ollut aina kunnallispoliittisesti aktiivista väkeä, jotka ovat saaneet esittää asiantuntijalausuntojaan kaupungin asuntopolitiittisia linjauksia ja rakennusohjelmia laadittaessa omissa valtuustoryhmissään. Pentti Suojanen käytti ääntään kaupunginvaltuustossa parikymmentä vuotta. Myös säätiön pitkäaikaisen isännöitsijän Lauri Sarhelan asiantuntemus on ollut valtuustoväen käytössä. Säätiön palveluksessa olevaa kunnallispoliittista päätöksentekijäjoukkoa edustavat myös Taavi Lintunen ja Timo P. Nieminen.²⁴

Kiivaan rakentamisen vuodet

Vuokratalosäätiön säädekirja määrittelee tarkoin säätiön tehtävän ja tarkoituksen "hankkia asuntoja vähävaraisille, monilapsisille perheille, invalideille sekä nuorille pareille tai muuten sosiaalisesti erityisessä asunnontarpeessa oleville henkilöille mahdollisimman halpaa vuokraa vastaan". Asuntojen hankkimista vuokratalosäätiölle on säädellyt käytännössä "kolmen kohdan ohjelma", jonka Pentti Lilja on määritellyt: "Ensin hankittiin tontti, sitten varmistettiin asuntohallituksen rahoitus ja sen jälkeen oli vuorossa rakennuttaminen.

- Sitä se meidän työ siellä vuokratalojen rakennuttamistoimikunnassa ja Vuokratalosäätiössä oli. Ei sen kummempaa kuin asuntojen hankkimista niille, jotka kattoa päänsä päälle eniten tarvitsivat. Ei siellä kokouksissa tehty sen enempää politiikkaa kuin mietitty ideologioita.²⁵

Tampereen Vuokratalosäätiön perustaminen osuu ajankohtaan, jolloin rakentaminen eli suomalaisessa yhteiskunnassa kulta-aikaansa. Valtion tukitoimenpitein asuntotuotantoon saatiin 1960- ja 1970-luvun taitteessa uusia varoja. Aravatuotantomäärärahan merkittävä lisääminen vuodesta 1969 turvasi uusien asuntojen lukumäärän kasvun. Aravavuokratalot muodostivat tuolloin kaikista tuotetuista asunnoista merkittävän osan. Tamperelaiset saivat valtion aravamarkoista oman osan.

Tampereen Vuokratalosäätiön suhteet asuntohallitukseen, joka piteli rakentamisen ja rahoituksen lankoja käsissään oli mutkaton, sillä kaupunginjohtaja Erkki Lindfors piti huolen siitä, että yhteydet ja tiedonkulku pelasivat Pitkäsillanrantaan.

Pian sen jälkeen kun Pentti Lilja oli antanut kaupunginjohtaja Lindforsille suostumuksensa ryhtyä järjestelmään kaupungin vuokra-asuntotuotantoa herrat lounastivat pääkaupungissa ravintola Motissa yhdessä asuntohallituksen pääjohtajan Olavi Lindblomin kanssa. Lindfors piti tärkeänä, että Tampereelta oli suora linja Helsinkiin aina ylimpään asuntohallituksen johtoon asti.²⁶

Lähiörakentamisesta rivitaloihin

Tampereen Vuokratalosäätiön talot heijastelevat asuntorakentamisen muoti- ja aatevirtauksia eri vuosikymmeninä. 1970-luku oli betoni- ja

Tampereen Vuokratalosäätön ensimmäinen rivitalo valmistui kesäkuussa 1980 Haukiluomaan.

Vihreä pihamaa luo puitteet viihtyisälle asumiselle. Kuusikorvenkadun rivitaloasunnot valmistuivat vuonna 1988.

Pienkerrostaloasumista Runkokadulla.

Tampereen Vuokratalosäätiö on kasvanut kaupungin mukana. 1980-luvulla kaupunki laajeni kohti pohjoista. Kuvassa Nikinväylä 40 Atalassa.

Runkomäenkadun talot edustavat säätiön luhtiasuntoja. Kuvan talot ovat valmistuneet vuonna 1989.

Säätiö toteuttaa tarkoitustaan hankkimalla asuntoja lapsiperheille. Lapsia leikeissään säätiön talojen pihossa.

elementtirakentamisen aikaa, jolloin rakentaminen perustui pitkälti määrän ja tehokkuuden tavoitteluun. Samaan aikaan osuu myös lähiöajatuksen läpimurto, joka oli taustaltaan yhteiskunnallinen.

“Suuri yhteiskunnallinen ja taloudellinen rakennemuutos, johon liittyi muutto maalta kaupunkiin, toteutui näkyvinä jälkinä suomalaisessa maisemassa. Rakennemuutos toi mukanaan aivan uudentyyppisen yhdyskuntamuodostuman, joka koostui tehokkaasti rakennetuista betonikerrostalovaltaisista lähiöistä sekä henkilöautoilun tarpeisiin luodusta liikenneväylästä ostoskeskuksineen ja automarketteineen.”

(Johanna Hankonen, Lähiöt ja tehokkuuden yhteiskunta, 467, 1994.)

Yhteiskunnallisen toiminta-ajatuksen lisäksi lähiörakentamiseen ohjasi rakennuttajia ja rakentajia puhdas tonttimaan puute. Uutta maata oli löydettävä kantakaupungin ulkopuolelta. Tampereen Vuokratalosäätiö on ollut ensin mukana asuttamassa mm. Tesomaa ja Multisiltaa kaupungin länsi- ja etelälaitamilla ja niiden jälkeen on ollut vuorossa Tampereen tytärkaupungiksi ristitty Hervanta, jonne nousi 1970-luvulla 11 vuokratalosäätiön kerrostaloa, yhteensä 965 asuntoa.²⁷

1980-luvulla tehokas lähiörakentaminen alkoi väistyä pienempien asumisyksiköiden tieltä. Tampereen Vuokratalosäätiön ensimmäinen rivitalo valmistui 26.6.1980 Haukiluomaan. 1980-luvun puolivälissä valmistuneet Atalan pienkerrostalot ja rivitaloasunnot sekä 1990-luvun rakentaminen edustavat Tampereen Vuokratalosäätiön uutta rakentamiskulttuuria.²⁸

Kiistelty ja kiitelty Hervanta

Tampereen Vuokratalosäätiön kerrostalot Orivedenkadun ja Tarjanteenkadun varrella ovat aikanaan kiistellyn ja nyt jo kiiteltyyn Hervannan ensimmäisiä taloja. Tampereen tytärkaupungiksi ristityn Hervannan rakentaminen aloitettiin suurin toivein. Kaupunki oli asettanut tavoitteekseen rakentaa uudeksi Tapiolaksi mainitun Hervannan alueelle asunnot ja palvelut 45 000-50 000 tamperelaiselle. Huutavan asun-

Atomikatu 3 on säätiön suurin yksittäinen rakennus. Vuonna 1977 valmistuneessa talossa on yhteensä 87 asuinhuoneistoa.

topulan ja tehokkaan elementtirakentamisen seurauksena Hervanta valmistui vauhdilla. Vuonna 1967 Hervantaa suunniteltiin vasta ideatasolla ja jo kuutta vuotta myöhemmin Tampereen Vuokratalosäätiön Hervantaan valmistuneessa kolmessa talossa asui 224 perhettä. Talojen tarpeellisuutta kuvaa se, että niihin oli hakijoita viisi kertaa enemmän kuin mitä niihin voitiin uusia asukkaita ottaa.²⁹

Kuusi- ja kahdeksankerroksiset kerrostalot kylki kyljessä eivät saaneet asukkailta kuitenkaan aina kiitosta. Kaupunginjohtaja Pekka Paavolan markkinoima "tehokas kaupunkimiljö" ei miellyttänyt kaikkia. Asukkaat vaativat ympärilleen vihreyttä. Aamulehti kirjoitti 28.4.1974:

"Kun kortteliin rakennetaan neljä kahdeksankerroksista kaupungin vuokrakerrostaloa ja niiden väliin jäävä 35 aarin tila suunnitellaan korttelipihaksi, jonka pitäisi antaa virikkeitä ja viihtyisyyttä on tuloksena leimasinmalli ja slummi. Siinä pihassa ei kasva ainoakaan luonnonpuu eikä betonipolkujen halkoma piha viheriöi ..."

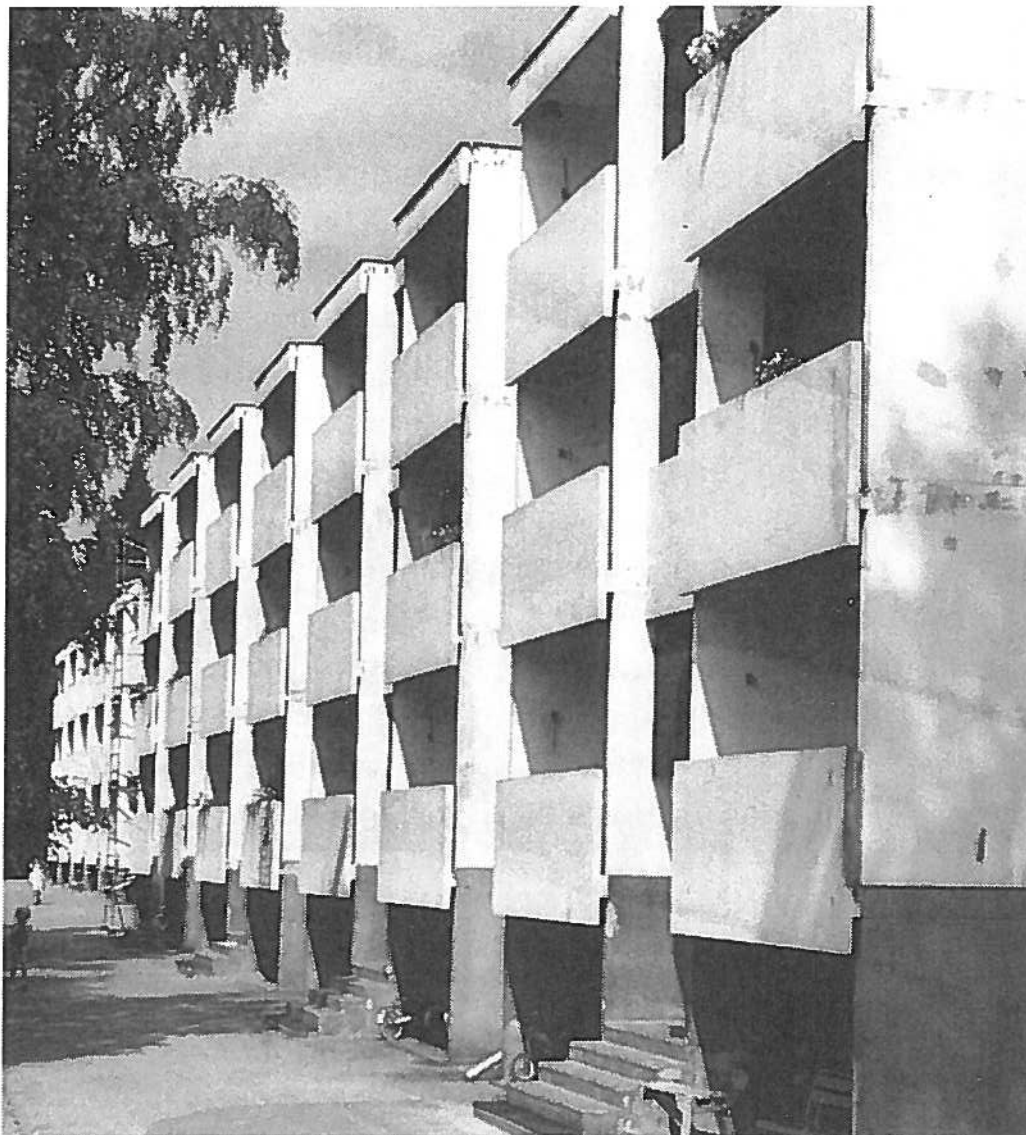
Rakenteilla olevaa Hervantaa arvosteltiin sekä asiasta että asian vierestä. Tampereen Vuokratalosäitiön puheenjohtaja Pentti Lilja on todennut myöhemmin, että vihreys ja viihtyisyys saivat alkuun väistyä tehokkaan rakentamisen tieltä.

-“Hervanta oli Tampereen kaupungille niin suuri taloudellinen riski, että se oli saatava tuottamaan.”³⁰

1980-luvulla ja sittemmin 1990-luvulla Hervanta on päässyt kasvukivuistaan ja tytärkaupungista on muotoutunut viihtyisä ja vihreäkin kaupunginosa. Tampereen Vuokratalosäitiö omistaa Hervannassa 21 taloa, joissa on yhteensä liki 1400 asuntoa. Asumisen ideologinen muutos tehokkuuden tavoittelusta pienempiin asumisyksiköihin näkyy myös Hervannassa. Säitiön Opiskelijankadun korkeiden tornitalojen rinnalle on rakennettu pienempiä taloja, joissa esimerkiksi vuonna 1993 valmistuneessa Näyttelijäntalossa on enää 28 asuntoa.³¹

Kalkunviertotie 11. Vanha, mutta viihtyisä talo edustaa 1970-luvun alun kerrostaloarkkitehtuuria.

Virontörmänkatu 13 saa uuden maalipinnan.

Yhteiskunnalliset muutokset heijastuvat säätiön

1980-luvulla alkoi yhteiskunnallinen rakennemuutos heijastua myös vuokratalosäätiön taloissa. Yleinen perheeseen pieneneminen näkyi säätiön taloissa asumisväljyyden huomattavana kasvuna. Asukastiheys oli säätiön vuokrataloissa vuonna 1972 keskimäärin 3,82 henkilöä huoneistoa kohden. Mikä samalla merkitsi 16,8 neliötä asuntopinta-alaa per huoneiston asukaſ. Vuonna 1985 asukastiheys oli enää noin 2,70 asukasta huoneistoa kohden. Tällöin jokaisen asukkaan käytössä oli tilaa keskimäärin 23 neliötä.

Asukasväljyyden kasvua ja perheeseen pientymistä säätiön taloissa voi tarkastella myös asukkaiden ikärakennetta seuraamalla. Säätiön taloissa oli vuonna 1971 1357 asukasta, joista alle 16-vuotiaita oli reilu

40 %. Vuonna 1980 lasten osuus asukkaiden määrästä oli hieman yli 35% ja vuonna 1992 alle 16-vuotiaita säätiön talon asukkaista oli enää 25 %.

Ruokakuntien pienentyminen näkyi 1980-luvulla myös asunnonhakutoimistossa. Sieltä kysyttiin yhä useammin perheasunnon sijaan yksiöitä tai kaksiota. 1980-luvun pitenevässä asuntojonossa odottivat vuokra-asuntoa 1970-lukua epäyhtenäisempi joukko. Suurperheiden tilalle tulivat asunnottomat nuoret, avioerossa kotinsa menettäneet sekä keski-ikäiset työsuhdeasunnoissa asuvat eläkkeelle tai työttömäksi joutuneet ihmiset. Säätiö pyrki vastaamaan asunnontarpeeseen ja keväällä 1985 Etelä-Hervantaan valmistui Tampereen kaupungin rahoittama pienhuoneistotalo, johon pääsi asumaan satakunta pahimmassa kodin puutteessa olevaa tamperelaista. Talo sai osakseen jo rakennusvaiheessa melkoisesti julkisuutta, sillä osa talon huoneistoista vuokrattiin Kriminaalihuoltoyhdistykselle. Yleisönosastokirjoittelu leimasi talon "ympäristöongelmaksi", joka kaadetaan hervantalaisten harteille. Tampereen Vuokratalosäätiön isännöitsijä Lauri Sarhela joutui ottamaan asiaan kantaa useamman kerran. Kansan Lehti uutisoi 8.5.1985:

"Sarhela ei pidä parhaana mahdollisena ratkaisuna yksinäisten ja pienten perheiden tunkemista pikku-asuntoihin saman katon alle.

-Tämä on ainoa mahdollisuus alkaa purkaa vuokratalojonojen sumaa. Tampereelle on vuokrataloihin jonossa yli 1000, joista puolet hakevat nimenomaan yksiötä tai kaksiota. 225 haki Hervannan asuntoja määräaikaan mennessä."³²

Nuijatie valtaus

Tampereen Vuokratalosäätiö sai tammikuussa 1988 valtakunnallistakin julkisuutta kun Asuntojono-yhdistyksen nuoret valtasivat Nuijatie 31:n tyhjiä asuntoja Tampereen Viialassa. Valtaus kuului osaksi valtakunnallista asuntomielenosoitusta, jossa valtaajat pyrkivät herättämään keskustelua sekä valtakunnallisesta että paikallisesta asuntopolitiikan linjasta.

Lehtileike
Nuijatie
valtauks-
esta

— Olemme samaa mieltä, asuntoja lisää, tuumivat neuvottelupöydässä valtaajat Tiina Liikala (vas.) ja Outi Pirinen sekä isännöitsijä Lauri Sarhela.

Valtaajat ja isäntä neuvottelupöydässä

Tampereen Viialan Nuijatiellä huoneiston valanneet nuoret sekä huoneiston omistavan Tampereen vuokratalosäätiön isännöitsijä Lauri Sarhela neuvottelivat maanantaina. Lauri Sarhela vieraili valtaajien luona.

Neuvottelun lopputulos jäi toistaiseksi niukaksi. Sarhela oli päivällä varsin sopuisa ja ainakin suullisesti ja omasta puolestaan valmis lupaamaan asunnot entiseen käyttöön, jos valtaajat poistuvat. Mutta sitten alettiin puolin ja toisin vaatia asioita paperille.

Lopputulos oli, että valtaajille ei viety illan suussa kirjallista lupausa siitä, että Nuijatie asunnot säilyvät nykyisessä käytössä ja täytetään asukkailla. Sen sijaan valtaajien järjestämään kansalaiskokoukseen tuotiin kirjallisesti vuokratalosäätiön edustajien vaatimus saada valtaajien vaatimukset kirjallisena. Kansalaiskokousta vaadittiin nimittäin myös neuvottelijajärjestelmän kautta.

Niinpä valtaus ilmeisesti kuu siihen saakka vuokratalosäätiön lupauksensa virallisuuden kokouksen 27.1.

Vuokratalosäätiön hallituksen puheenjohtaja Reko Vilpas oli maanantaina sitä mieltä, että valtaajat saavat olla huoneistossa niin kauan kuin päätökset tehdään, elleivät aiheuta häiriötä. Poliiseja ei häätämään käsketä.

Remonttia valmisteltu 10 vuotta

Valtaajat vaativat Nuijatie 31:n kakkostalon tyhjien kottien ottamista käyttöön, joihin osaa niistä yhteisöasumiseen rahoitusta ovat olleet tähän asti. Valtaajilla ei ollut vastusta, että kottien korjataan ja vuokrataan. Valtaajat Tiina Liikala ja Outi Pirinen.

Valtaajat vaativat Nuijatie 31:n kakkostalon tyhjien kottien ottamista käyttöön, joihin osaa niistä yhteisöasumiseen rahoitusta ovat olleet tähän asti. Valtaajilla ei ollut vastusta, että kottien korjataan ja vuokrataan. Valtaajat Tiina Liikala ja Outi Pirinen.

Neuvotteluiden ja keskustelujen jälkeen asunnonvaltaus päättyi rauhallisesti kun vuokratalosäätiön hallitus oli luvannut, että talon nykyiset asukkaat säilyttävät vuokrasuhteensa ja talon asumistarkoitusta ei muuteta. ³³

nistunut asuntopulan. Hänen mielestään asuntopulan puittain olisi pitänyt olla. Tarkoituksena on muuttaa solukkaita kottipistot ja tehostaa yhdistystä. Hänen keittämisenä on, että saadaan heille.

Tampereen Vuokratalosäätiö oli tyhjentänyt Nuijatie 31:n asuntolan re-

monttia varten. Elämä säätiön talossa oli ollut jo pitkään rauhatonta. Taloon oli tarkoitus remontoida perheasuntoja. Asunnonvaltaajat vaativat vuokrasuhteiden säilyttämistä ja asukaskeskeisyyden laajentamista. Valtaajat edellyttivät myös asukasvalintamenettelyn uudistamista.

Neuvotteluiden ja keskustelujen jälkeen asunnonvaltaus päättyi rauhallisesti kun vuokratalosäätiön hallitus oli luvannut, että talon nykyiset asukkaat säilyttävät vuokrasuhteensa ja talon asumistarkoitusta ei muuteta. ³³

Tampereen Vuokratalosäätien hallitus kokousoydyän äressä 1980-luvun alussa. Kuvassa Matti Toivonen, Lauri Sarhela, Timo P. Nieminen, Pentti Lilja, Pentti Suojanen, Reko Vilpas, Paavo Marttinen ja Jyrki Jyrkämä.

Parikymmentä vuotta tamperelaisen rakentamisen aitiopaikalla

Vilusen Rinne Oy:n ja Tampereen Vuokratalosäätien hallitus sekä Tampereen kaupungin vuokratalojenrakennustoimikunta oli pitkään samojen miesten hoteissa. Kaupunginvaltuusto uusi koko ajan liki samana pysyneen hallituksen valtakirjat neljän vuoden välein aina 1980-luvun puoliväliin asti. Pentti Lilja istui Vilusen Rinne Oy:n ja säätien hallituksen puheenjohtajan paikalla vuodesta 1969 vuoteen 1985. Pentti Suojanen toimi varapuheenjohtajan vakanssilla samoissa tehtävissä vuoteen 1981. Paavo Marttinen oli Tampereen Vuokratalosäätien, Vilusen Rinteen ja rakennustoimikunnan jäsen vuodesta 1969 vuoteen 1988. Reko Vilpas toimi samoissa tehtävissä vuodesta 1969 aina vuoden 1992 loppuun asti.

Parikymmentä vuotta tamperelaista vuokratalotuotantoa hoitanutta joukkoa voi syyllä pitää paikallisen vuokra-asuntotuotannon asiantuntijoina. Samaan ammattilaisten joukkoon lukeutuu myös Tampereen Vuokratalosäätien pitkäaikainen isännöitsijä ja vuodesta 1985 toiminnanjohtajana työskennellyt Lauri Sarhela sekä isännöitsijä Taavi Lintunen, joka oli mukana Vilusen Rinteen johtokunnassa ja säätien hallituksessa vuoteen 1976.³⁴

Osa Tampereen Vuokratalosäätion säätiön johdosta joutui 1980-luvun alkuvuosina suurennuslasin alle ns. Noppa-jupakan yhteydessä. Säätiön hallitus selvisi jutusta ilman tuomioita, mutta ei ilman henkisiä vaurioita. Julkisuus oli ennättänyt leimata miehet.

Pari vuotta jupakan jälkeen Reko Vilpas pahoitteli syntymäpäivähaastattelussaan asiaa:

Tampereen kaupungin vuokratalojen rakennustoimikunnan, säätiön ja niiden ensimmäisen puheenjohtajan Pentti Liljan aikaansaannokset ovat huomattavat, kaikkiaan noin 4000 asuntoa noin 10 000 asukkaalle.

-Pentti Lilja teki päivätyönsä säätiön palveluksessa, mutta onnettomien tapahtumien vuoksi ei milloinkaan saanut ansaitsemaansa tunnustusta työstä, Vilpas sanoo ja haluaa näin kiittää Liljaa.

(Aamulehti 10.4.1987)

Vilusen Rinne Oy ja säätiö ovat toimineet pienen, mutta tehokkaan organisaation avulla. Hallitus kokoontui pitkään Tampereen kaupunginhotellin kabinetissa. Sittemmin kokouspaikaksi on vakiintunut Suomalainen Klubi. Kuvassa Unto Kettunen, Erkki Eskola, Timo P. Nieminen, Margit Mustonen, Matti Kontio, Reko Vilpas, Jukka Salonen, Matti Perämaa, Ahto Aunela ja Esko Paajanen.

Säätiö juhlisti 20.toimintavuottaan juhlaillallisilla. Hyvä ruoka ja juoma ovat kuuluneet säätiön perinteisiin. Kuvassa Juhani Lehtonen, Pentti Järvelä, Lauri Sarhela, Vesa Kauppinen, Reko Vilpas, Pentti Suojanen, Erkki Eskola, Margit Mustonen, Unto Kettunen, Erkki Lyden ja Pentti Ketola.

Säätiön toimistoväkeä virastotalon toimitiloissa. Marketta Loimakoski, Maarit Sundell, Hilikka Peltomäki, Raija Tarra ja Rauha Pulakka.

Ensin olivat Lasse, Rauha ja Jussi. Sitten tulivat muut. Tampereen Vuokratalosäätiön palveluksessa on tätä nykyä 43 työntekijää. Tässä kahvittauolla Pia Palonen, Maarit Sundell, Matti Montonen, Esko Paajanen, Sirpa Koponen ja Markku Heikkilä.

Asukkaat tulivat mukaan Tampereen Vuokratalosäätiön hallitukseen vuonna 1992. Hallitus keväältä 1994. Tom Söderholm, Seppo Merikoski, Esko Berg, Erkan Nasib, Reijo Jantunen, Seppo Jokela, Meeri Laukkanen, Vesa Laaksonen ja Eino Mäkinen.

1990-luku toi asukasdemokratian

Laki yhteishallinnosta vuokrataloissa (649/90) astui voimaan maaliskuun alussa 1991. Käytännössä uusi laki merkitsi asukkaiden ottamista mukaan Tampereen Vuokratalosäätiön päätöksen tekoon.

Lain tomeenpanon valmistelu aloitettiin säätiössä vuoden 1991 alussa, jolloin asukkaat valitsivat keskuudestaan työryhmän suunnittelemaan lain toteutusta. Työryhmään valittiin puheenjohtajaksi Unto Vähänen ja jäseniksi Toini Kobli, Meeri Laukkanen ja Max Mannerheim. Vuokratalosäätiötä työryhmässä edustivat toiminnanjohtaja Ahto Aunela ja toimistovirkailija Maarit Sundell.

Tampereen Vuokratalosäätiön hallitukseen asukasedustajat valittiin ensimmäisen kerran vuonna 1992. Säätiön asukkaat valitsivat luottamustoimiin Meeri Laukkanen ja Reijo Jantunen, joista ensimmäinen sai hoitaakseen myös varapuheenjohtajan tehtävät. Reijo Jantunen on toiminut kesästä 1994 säätiön koulutussihteerinä. Hänen tehtäviinsä on kuulunut mm. asukaskoulutus ja säätiön asukkaiden opastaminen asukasdemokratian toteuttamiseen käytännössä.³⁵

Meeri Laukkanen.

Laki on lisännyt vuokra-asumisen arvostusta

Meeri Laukkanen kutsuu lakia vuokratalojen yhteishallinnosta vuokralaisten oman arvon tunnustamisen laiksi.

- Kun vuokralaiset tunnustetaan oman asumisensa asiantuntijoiksi ja otetaan mukaan yhteiseen päätöksentekoon, niin myös yleinen suhtautuminen vuokra-asumiseen muuttuu. Vuokra-asumisesta tulee kilpailukykyinen vaihtoehto omistusasumisen rinnalle, eikä vuokra-asujia pidetä enää turhaan lapsipuolen asemassa, sanoo Laukkanen.

Asukasdemokratia tarkoittaa käytännössä asukkaiden mahdollisuutta päättää ja ainakin vaikuttaa omaan asumiseen liittyvistä arkisista asioista, kiteyttää Reijo Jantunen saman asian.

-Vuokran suuruus ja sen määräytymisperusteet on asia, joka kiinnostaa jokaista vuokralaista. Halu vaikuttaa omaan asumiseen motivoi monet mukaan asukastoimintaan.

-Säätiön taloissa toimivat, demokraattisesti valitut asukastoimikunnat ovat äänitorvi hallituksen suuntaan. Asukastoimikunnat osallistuvat syksyisin talousarvion valmisteluun ja ne voivat neuvotella isännöitsijän kanssa talon korjaustarpeista, toteaa Reijo Jantunen.³⁶

Sinikka Pihlaja.

Sinikka Pihlaja sanoo, että vuokra-asuminen on ollut hänelle ja hänen perheelleen tietoinen valinta.

-Vaikka kyllä sitä saa vieläkin olla selittämässä toisille, että ei tässä kenekään veromarkoilla asuta. Kyllä me maksamme asumisestamme täyden hinnan.

Sinikan koti on viihtyisä ja valoisa peruskorjauksen jäljiltä. Huoneisto uusittiin katosta lattiaan. Sinikka Pihlaja on tyytyväinen etenkin keittiöön, joka sai kokonaan uuden ilmeen. Vaikka tarkkana naisena häneltä löytyy huomauttamista myös työn jäljestä.

- Uskon, että pienet värivirheet ja lattiamattojen saumakohtat korjataan vuositarkastuksen yhteydessä.

Asuminen säätiön talossa on sujunut ongelmitta. Ja etenkin viime vuosina Sinikka sanoo palvelutason kohonneen huomattavasti.

-Säätiö on tullut lähemmäs asukkaitaan. Se on muuttunut palvelevammaksi ja tiedottavammaksi. "Isäntä"-mentaliteetti on ihan selvästi väistynyt, sanoo Sinikka, joka toimii talonsa asukasyhdistyksen sihteerinä.³⁹

Perusparannus sulkee ympyrän

Tampereen Vuokratalosäätiön ja Vilusen Rinne Oy:n ensimmäiset kerrostalot ovat ehtineet peruskorjauksikään. 1990-luku on säätiössä perusparannusprojektien vuosikymmen. Perusparantamisen ideana on kun-

nostaa talot vähintään alkuperäiseen kuntoonsa ja parantaa muutoinkin talojen asuinviihtyvyyttä.

Suurten lähiöiden kuten esimerkiksi Hervannan talot korjataan osana koko asuinalueen korjaus- ja uudistusprojektia. Kyse ei ole pelkästään maalista ja markoista. Ahto Aunela sanoo, että peruskorjausprojekti sulkee sen ympyrän, jonka piirtäminen aloitettiin 1970-luvun lähiörakentamisen vuosina.

-Perusparannusrakentamisessa on puolet teknistä talojen kunnostusta ja toinen yhtä merkittävä osa talon ja sen ympäristön viihtyisyyden lisäämistä.

Esimerkiksi Hervannassa uudistusprojektissa koetetaan etsiä uusia toimintamalleja koko alueen uudistamiseksi.

Eero ja Lea Susikoski.

Ensimmäisten joukossa Kaukajärvelle

Perusparannusprojekti sulkee myös Eero ja Lea Susikosken elämässä yhden ympyrän. Vilusen Rinteen ensimmäisiin taloihin Muinaishaudankadulle muuttaneet Susikosket ovat muuttaneet nyt Atalaan talon peruskorjauksen jaloista.

-Muinaishaudankadulla tuli asuttua 26,8 vuotta. Ja rikastahan se elämä siellä oli, sanoo Eero Susikoski keskellä muuttokuormaa.

Susikosket ovat eläneet Vilusen Rinne Oy:n ja Tampereen Vuokratulosäätiön kaikissa vaiheissa mukana ja nähneet yhden sukupolven varttuvan Vilusen Rinteen talossa.

-Kun me muutimme tänne Kaukajärvelle, niin talossa oli lapsia niin kuin Vilkkilässä kissoja. Nyt Muinaishaudankadulta pois muuttaessamme talossa asui enää muutama lapsi.

Saman voi lukea myös Vilusen Rinteen ja säätiön tilastoista. Vanhempien talojen väki on ikääntynyt ja lapset muuttaneet pois kotoa.

Eero Susikoski kuuluu Vilusen Rinteen asukastoimikunta-aktiiveihin. Muinaishaudankadun asukkaat organisoivat oma-aloitteisesti asukastoimikunnan jo vuonna 1979.

- Me ajattelimme, että talon asukkaiden asiat hoituisivat helpommin kun yhteisiä asioita hoidettaisiin keskitetysti. Vaikka ei vielä tuolloin kaikki asukkaat olleet kovin innolla tässä touhussa mukana. Nyt jo tosin on toisin.

Muinaishaudankadun talojen 1 ja 3 yhteinen asukastoimikunta on toiminut vireästi. Lakisääteisten yhteisten asioiden hoitamisen lisäksi toimikunta on puuhannut monenlaista yhteistä toimintaa talojen asukkaiden kesken.

-Olemme tehneet muutaman yhteisen matkan ja järjestäneet erilaisia juhlia. Ihan käytännön arkisista toimista voisi mainita asukastoimikunnan työkalupankin, josta talon asukkaat voivat lainata erilaisia työkaluja, joita me olemme sinne hankkineet.

TAMPEREEN VUOKRATALOSÄÄTIÖ VILUSEN RINNE OY

Hallitus

1970 - 1972 (valittu 23.5.70)

Pentti Lilja (puheenjohtaja)
Pentti Suojanen (varapuheenjohtaja)
Paavo Marttinen
Taavi Lintunen
Reko Vilpas
Vesa Kauppinen (sihteeri)

Johtokunta

1969

Pentti Lilja pj.
Pentti Suojanen vpj.
Paavo Marttinen
Taavi Lintunen
Reko Vilpas
Pentti Järvelä (sihteeri)

1973 - 1976 (valittu 14.2.1973)

Pentti Lilja pj.
Pentti Suojanen vpj.
Paavo Marttinen
Taavi Lintunen
Reko Vilpas
Vesa Kauppinen siht. (- 1975)
Matti Häkkinen siht. (1975-31.1.1976)

1977-1980 (valittu 26.1.1977)

Pentti Lilja pj.
Pentti Suojanen vpj.
Paavo Marttinen
Reko Vilpas
Jyrki Jyrkämä
Timo P. Nieminen siht. (1.4.1976 -)

1981-1984 (valittu 28.1.1981)

Pentti Lilja pj.
Pentti Suojanen vpj. (pyysi eron tehtävästään)
Paavo Marttinen (vpj. 22.12.1982 alkaen)
Matti Kontio
Reko Vilpas
Jyrki Jyrkämä
Timo P. Nieminen siht.

1985-1988 (valittu 30.1.1985)

Reko Vilpas pj.
Paavo Marttinen vpj.
Matti Kontio
Matti Perämaa
Margit Mustonen
Timo P. Nieminen siht.

1989-1992 valittu 25.1.1989

Reko Vilpas pj.
Matti Kontio vpj.
Matti Perämaa
Margit Mustonen
Jukka Salonen
Timo P. Nieminen siht.

1993-1996 (valittu 27.1.1993)

Eino Mäkinen pj.
Meeri Laukkanen vpj.
Esko Berg
Seppo Jokela
Seppo Merikoski
Erkan Nasib
Reijo Jantunen
Timo P. Nieminen siht.

Isännöitsijät/Toiminnanjohtajat

Lauri Sarhela 1.5.1969 - 31.5.1988
Ahto Aunela 1.3.1988 -

Tampereen Vuokratalosäätiön, Vilusen Rinne Oy:n hallituksen sekä Tampereen kaupungin vuokratalojen rakennustoimikunnan jäsenet ovat olleet samat henkilöt kuin säätiön hallitukseen nimetyt edustajat.

Vuodesta 1983 lähtien vuokratalojen rakennustoimikunta on nimetty erikseen.

TAMPEREEN VUOKRATALOSÄÄTIÖN SÄÄNNÖT

Oikeusministeriön päätös hakemukseen, jossa Tampereen kaupunginhallitus on pyytänyt lupaa saada 29. päivänä tammikuuta 1970 allekirjoitetun säädekirjan mukaisesti perustaa Tampereen Vuokratalosäätiö -nimisen säätiön ja samalla anonut vahvistusta säätiölle hyväksytyille säännöille; mikä säädekirja siihen sisältyvine säännöineen kuuluu näin:

Säädekirja

Hankkiakseen asuntoja vähävaraisille, monilapsisille perheille, invalideille sekä nuorille pareille tai muuten sosiaalisesti erityisessä asunnontarpeessa oleville henkilöille mahdollisimman halpaa vuokraa vastaan Tampereen kaupunki on päättänyt perustaa Tampereen Vuokratalosäätiö -nimisen säätiön ja asettaa sen peruspääomaksi kahdeksansataayhdeksänkymmentäseitsemätuhattaneljäsataseitsemänkymmentä (897.470) markkaa. Tarkoituksensa toteuttamiseksi säätiö hankkii asuntoja tähän säädekirjaan liittyvissä säännöissä lähemmin mainitulla tavalla.

Tampereen kaupunki on hyväksynyt säätiölle seuraavat säännöt:

Tampereen Vuokratalosäätiön säännöt

1§ Säätiön nimi on Tampereen Vuokratalosäätiö ja sen kotipaikka on Tampereen kaupunki.

2§ Säätiön tarkoituksena on hankkia asuntoja mahdollisimman halpaa vuokraa vastaan vähävaraisille, monilapsisille perheille, invalideille sekä nuorille pareille tai muuten sosiaalisesti erityisessä asunnontarpeessa oleville henkilöille, jotka eivät omilla tuloillaan tai varoillaan kykene muualta vuokraamaan itselleen tarvettaan vastaavaa asuntoa.

3§ Tämän tarkoituksen toteuttamiseksi Säätiö omistaa tai vuokraoikeuden nojalla hallitsee tontteja Tampereen kaupungissa sekä omistaa tonteille valtion asuntolainoituksen tai muun rahoituksen turvin Tampereen kaupungin toimesta rakennetut ja rakennettavat asuinrakennukset. Lisäksi säätiö voi omistaa muita asuinkiinteistöjä ja asunto-osakkeita. Säätiö vuokraa näin omistamiaan huoneistoja ja muita vähäisiä tiloja edellisessä momentissa tarkoitetuille henkilöille.

Säätiön omistamassa Tampereen kaupungin toimesta rakennetuissa asuinrakennuksissa voi olla lasten päivähoitotiloja, joita säätiö vuokraa Tampereen kaupungin sosiaalilautakunnalle.

4§ Säätiö on oikeutettu vastaanottamaan avustuksia ja lahoituksia sekä muullakin laillisella tavalla kartuttamaan omaisuuttaan. Mikäli asianomainen lahjoittaja tai testamentin tekijä antaa lahjoittamiensa varojen tai muun omaisuuden käyttöön erikoismääräyksiä, on niitä noudatettava elleivät ne ole ristiriidassa säätiön tarkoituksen kanssa.

Säätiön varat on sijoitettava varmalla ja tuloa tuottavalla tavalla.

5§ Säätiön asioita hoitaa ja säätiötä edustaa hallitus, johon kuuluu vähintään viisi (5) ja enintään seitsemän (7) jäsentä, jotka Tampereen kaupunginvaltuusto valitsee toimikaudekseen.

6§ Hallitus kokoontuu puheenjohtajan tai tämän estyneenä ollessa varapuheenjohtajan kutsusta niin usein kuin säätiön asiat vaativat.

Hallituksen kokouksissa johtaa puhetta hallituksen puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja. Hallitus on päätösvaltainen, kun saapuvilla on enemmän kuin puolet sen jäsenistä. Hallituksen päätökseksi tulee se mielipide, jota enemmistö kokouksessa on kannattanut. Äänen mennessä tasan ratkaisee vaaleissa arpa, mutta muissa asioissa mielipide, johon puheenjohtaja on yhtynyt.

Hallitus valitsee joko keskuudestaan tai ulkopuolelta sihteerin sekä muut mahdollisesti tarvitsemansa henkilöt.

7§ hallituksen kokouksista on laadittava pöytäkirja, johon on merkittävä kokouksissa tehdyt päätökset ja erimielisyyden sattuessa tapahtuneet äänestykset. pöytäkirjan allekirjoittavat kaikki kokouksessa saapuvilla olleet hallituksen jäsenet sekä hallituksen sihteeri.

8§ Hallitus päättää, miten todisteellinen kutsu sen kokouksista asianomaisille jäsenille on toimitettava. Kokouskutsun lähettämisestä huolehtii puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja. Hallituksen kokouskutsussa on mainittava kokouksessa esille tulevat asiat.

9§ Säätiö maksaa hallituksen jäsenille Tampereen kaupungin luottamustoimien palkkiosäännön mukaiset tilapäisten toimikuntien kokouksissa suoritettavat kokouspalkkiot. hallituksen jäsenet eivät ole oikeutettuja muuhun korvaukseen hallituksen jäsenyydestä.

10§ Säätiön hallitus kokoontuu vuosikokoukseen viimeistään kesäkuussa, jolloin

1) esitetään vuosikertomus ja tilit sekä tilintarkastajain kertomus, vahvistetaan tilinpäätös ja päätetään niistä aiheutuvista toimenpiteistä,

2) määrätään tilintarkastajain palkkion suuruus,

3) vahvistetaan talousarvio kulumassa olevalle vuodelle,

4) päätetään muista kokouskutsussa mainituista asioista.

11§ Säätiöllä tulee olla kolme varsinaista tilintarkastajaa ja kolme varatilintarkastajaa, jotka Tampereen kaupunginhallitus valitsee. Varsinaisista tilintarkastajista yhden tulee olla joku Tampereen kaupungin revisoreista.

Kaupunginhallituksen tulee nimetä asukkaiden ehdottamat henkilöt yhdeksi varsinaiseksi ja yhdeksi varatilintarkastajaksi, joiden tulee olla KHT- tai HTM- tutkinnon suorittaneita. Tilintarkastajat ja varatilintarkastajat valitaan vuodeksi kerrallaan.

12§ Säätiön tilit laaditaan ja päätetään tilivuositain. Säätiön tilivuosi alkaa helmikuun 1. päivä ja päättyy seuraavan vuoden tammikuun 31. päivänä. Tilinpäätöksen tulee olla valmiina tilivuoden päättymistä seuraavan huhtikuun 30. päivään mennessä, jolloin tilikirjat, tilitositteet sekä säätiön hallituksen kokousten pöytäkirjat viimeistään on annettava tilintarkastajille.

Tilintarkastajien on suoritettava tehtävänsä ja annettava lausuntonsa ennen seuraavan toukokuun loppua.

Suorittamansa tarkastuksen perusteella on tilintarkastajien annettava kertomuksensa ja lausunto. Jos tilintarkastajat katsovat hallituksen toimenpiteistä aiheutuneen säätiölle vahinkoa on tilintarkastajien ilmoitettava siitä oikeusministeriölle asian vaatimiin toimenpiteisiin ryhtymistä varten.

13§ Säätiön nimen kirjoittavat hallituksen puheenjohtaja yksin tai kaksi hallituksen muuta jäsentä yhdessä sekä juoksevilla asioilla se tai ne hallituksen jäsenet tai säätiön toimikhenkilöt, jotka hallitus siihen valtuuttaa.

14§ Säätiön hallitus valitsee asukkaat säätiön asuintaloihin noudattaen edellä 2§: ssä mainittuja periaatteita.

Säätiön hallitus vahvistaa myös asukkaiden suoritettavat vuokrat, jotka on määrättävä itsekannattavuusperiaatetta noudattaen siten, että säätiön vuotuiset tulot peittävät sen vuotuiset menot.

Säätiön hallitus laatii ja vahvistaa asuntotalojen järjestyssäännön, jossa lähemmin määritellään asukassuhteen syntyminen ja lakkaaminen, asukkaiden oikeudet ja velvollisuudet sekä talojen muu järjestys.

15§ Säätiön hallituksen on vuosittain viimeistään heinäkuun kuluessa toimitettava oikeusministeriölle ja Tampereen kaupunginhallitukselle oikeaksi todistetut jäljennökset tuloslaskelmasta ja taseesta liitteineen, tase-erittelyt sekä toiminta- ja tilintarkastuskertomuksista.

16§ Säätiön tarkoituksena ei ole tuottaa toiminnallaan siihen osallisille taloudellisia etuja, vaan yleishyödyllisessä tarkoituksessa vuokrata säätiön taloissa olevia asuinhuoneistoja 2§:n 1 momentissa tarkoitetuille henkilöille mahdollisimman halpaa vuokraa vastaan 14§:n 2. momentissa edelletettyä itsekannattavuusperiaatetta noudattaen.

Jos säätiön toiminta, vaikka sitä on hoidettu edellä mainitun aatteen mukaan, osoittaa jonakin vuonna voittoa, on se jätettävä voitto- ja tappioutilille tai välittömästi käytettävä 2§:n 1 momentissa tarkoitettujen henkilöiden asuntotilanteen helpottamiseksi Tampereen kaupungissa.

17§ Päätös näiden sääntöjen muuttamisesta tai lakkauttamisesta on tehtävä vähintään neljän viidesosan (4/5) äänten enemmistöllä laskettuna hallituksen koko jäsenmäärästä. Asiasta on hankittava Tampereen kaupunginhallituksen lausunto. Sääntöjen muuttamiseen on lisäksi saatava asuntohallituksen suostumus. Päätös sääntöjen muuttamisesta tai säätiön lakkauttamisesta on alistettava oikeusministeriön vahvistettavaksi.

18§ Jos säätiö lakkautetaan, siirtyy sen omaisuus Tampereen kaupungille käytettäväksi sosiaalisesti erityisessä asunnontarpeessa olevien henkilöiden hyväksi kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti.

LÄHDELUETTELO:

Tampereen Kaupunginarkisto

Hervantatoimikunnan arkisto
Tampereen kaupungin vuokratalojen rakennustoimikunnan arkisto
Tampereen kaupunginhallituksen pöytäkirjat
Tampereen kaupunginvaltuuston pöytäkirjat

Tampereen Vuokratalosäätiön arkisto

Tampereen Vuokratalosäätiön toimintakertomukset 1970-1994
Vilusen Rinne Oy:n toimintakertomukset 1967-1994
Tampereen Vuokratalosäätiön ja Vilusen Rinne Oy:n toimintasuunnitelma 1994-1996
Nuijatie valtaus
Lehtileikekokoelma
Valokuvakokoelma

Pentti Liljan arkisto

”Puheenjohtajan palsta”
Lehtiartikkeleita
Valokuvia

KIRJALLISUUS

Hankonen, Johanna, Lähiöt ja tehokkuuden yhteiskunta, Tampere 1994.
Hyvönen, Matti, Toveriseura, Tampere 1994.
Kanerva, Unto, Puolikunnallista asuntotuotantoa Tampereella, Tampere 1956.
Seppälä, Raimo, Tampereen Napoleon, Keuruu 1983.

LEHDET

Aamulehti
Helsingin Sanomat
Hämeen Yhteistyö
Kansan Lehti
Tammerkoski

HAASTATTELUT

Ahto Aunelan haastattelu
Reijo Jantusen haastattelu
Meeri Laukkasen haastattelu
Pentti Liljan haastattelu
Sinikka Pihlajan haastattelu
Pentti Suojasen haastattelu
Eero Susikosken haastattelu
Reko Vilppaan haastattelu

VIITTEET

- ¹ Kanerva, Unto, Puolikunnallista asuntotuotantoa Tampereella, 6-19.
- ² Hankonen, Johanna, Lähiöt ja tehokkuuden yhteiskunta, 361-364.
- ³ Tampereen sosiaaliset asunnontuotantoyhtymät ja niiden tähänastinen asunnon-tuotanto, Tammerkoski 1952.
- ⁴ Tampereen rakennustuotanto viime vuosina, Tammerkoski 1952; Tampereen kasvot uudistuvat viime vuosien rakennustoiminnan tuloksia, Tammerkoski 1952.
- ⁵ Suunnitelmallista asuntotuotantoa, Tammerkoski 10/1969; Hankonen Johanna, Lähiöt ja tehokkuuden yhteiskunta, 363-364.
- ⁶ Tampereen kaupunki rakentaa vuokra-asuntoja tehostetulla vauhdilla, Tammerkoski 1969.
- ⁷ Pentti Liljan ja Ahto Aunelan haastattelu 3.2.1995; Seppälä, Raimo, Tampereen Napoleon, 264-265.
- ⁸ Pentti Liljan haastattelu 3.2.1995 ; Tampereen kaupunginhallituksen ptk. 23.8.1965.
- ⁹ Tampereen kaupunginhallituksen ptk. 23.8.1965.
- ¹⁰ Pentti Liljan, Pentti Suojasen ja Reko Vilppaan haastattelu 3.2.1995; "puheenjoh-tajan palsta", Pentti Liljan arkisto
- ¹¹ Pentti Liljan, Pentti Suojasen ja Reko Vilppaan haastattelu 3.2.1995.
- ¹² Tampereen kaupungin vuokratalojen rakennustoimikunnan ptk. 23.8.1968.
- ¹³ Tampereen kaupungin kunnalliskalenteri 1974.
- ¹⁴ Tampereen kaupungin vuokratalojen rakennustoimikunnan ptk. 23.8.1968, ptk. 8.10.1968, ptk. 21.1.1969 ja ptk. 18.3.1969.
- ¹⁵ Tampereen kaupungin vuokratalojen rakennustoimikunnan ptk. 21.1.1969 ja ptk. 13.5.1969.
- ¹⁶ Tampereen kaupungin vuokratalojen rakennustoimikunnan ptk. 23.8.1968 ja ptk. 8.10.1968.
- ¹⁷ Tampereen kaupunki rakentaa vuokra-asuntoja tehostetulla vauhdilla, Tammerkos-ki 10/1969.
- ¹⁸ Tampereen kaupunginhallituksen ptk. 8.9.1969; Tampereen kaupunginvaltuuston ptk. 17.12.1969 ja ptk. 7.1.1970.
- ¹⁹ Tampereen kaupunginvaltuuston ptk. 7.1.1970; Tampereen Vuokratalosäätiön säädekirja ja säännöt.
- ²⁰ "Puheenjohtajan palsta", Pentti Liljan arkisto.
- ²¹ Tampereen Vuokratalosäätiön toimintakertomus 1970-1971.
- ²² Hämeen Yhteistyö 12.8.1972; Aamulehti 10.9.1972; Pentti Liljan, Pentti Suojasen ja Reko Vilppaan haastattelu 3.2.1995.
- ²³ Tampereen Vuokratalosäätiön säännöt; Ahto Aunelan haastattelu 21.3.1995.
- ²⁴ Tampereen kaupungin kunnalliskalenterit 1968-1993; Timo P. Niemisen haastatte-lu 16.3.1995.
- ²⁵ Pentti Liljan haastattelu 2.3.1995.
- ²⁶ Hankonen, Johanna, Lähiöt ja tehokkuuden yhteiskunta, 467-470.

- ²⁷ Tampereen Vuokratalosäätiön toimintakertomus 1973-1974, 1974-1975, 1975-1976, 1976-1977, 1977-1978, 1978-1979, 1979-1980.
- ²⁸ Tampereen Vuokratalosäätiön toimintakertomus 1979-1980, 1980-1981.
- ²⁹ Hervantatoimikunta ptk. 3.12.1968; Hervantatoimikunnan yleisseloste 26.11.1970; Hervantatoimikunnan ptk. 2.6.1972, ptk. 15.9.1972, ptk. 12.4.1973.
- ³⁰ Aamulehti 28.4.1974; Pentti Liljan haastattelu 3.2.1995.
- ³¹ Tampereen Vuokratalosäätiön toimintakertomus 1993-1994.
- ³² Tampereen Vuokratalosäätiön toimintakertomus 1970-1971, 1971-1972, 1972-1973, 1973-1974, 1974-1975, 1975-1976, 1976-1977, 1977-1978, 1978-1979, 1979-1980, 1980-1981, 1981-1982, 1982-1983, 1983-1984, 1984-1985, 1985-1986; Aamulehti 4.11.1984; Kansan Lehti 8.5.1985.
- ³³ Nuijatie valtaus, Tampereen Vuokratalosäätiön arkisto.
- ³⁴ Tampereen Vuokratalosäätiön ja Vilusen Rinne Oy:n toimintakertomukset 21.9.1967 - 31.1.1994.
- ³⁵ Muistio asukasdemokratian järjestämisestä Tampereen Vuokratalosäätiön ja Vilusen Rinne Oy:n kiinteistöissä 14.8.1991.
- ³⁶ Meeri Laukkasen haastattelu ; Reijo Jantusen haastattelu.
- ³⁷ Tampereen Vuokratalosäätiön toimintakertomus 1990-1991.
- ³⁸ Tampereen Vuokratalosäätiön ja Vilusen Rinne Oy:n toimintasuunnitelma 1994-1996; Ahto Aunelan haastattelu 21.3.1995.
- ³⁹ Sinikka Pihlajan haastattelu 30.3.1995.
- ⁴⁰ Ahto Aunelan haastattelu; Tampereen Vuokratalosäätiö ja Vilusen Rinne Oy:n toimintasuunnitelma vuosille 1994-96; HS 14.4. Kymmenen lähiötä pääsi perusparannusprojektiin.

TERVETULOA KESKUSTELEMAAN ASUNTOASIOISTA

**TAMPEREEN VUOKRATALOSÄÄTIÖN JA VILUSEN RINNE OY:N
ASUNTOPALVELUPISTE AVASI OVENSÄ KUNINKAANKADULLA
1.9.1994.**